

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 12 września 2014 roku Sąd Rejonowy w Płocku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa I. O., J. S. przeciwko Sądowi Okręgowemu w P. o wynagrodzenie i ustalenie zasadził od pozwanego na rzecz powódki I. O. i powoda J. S. kwoty szczegółowo wskazane w sentencji z ustawowymi odsetkami od stricte określonych dat do dnia zapłaty (pkt. I i II) w pozostałym zakresie oddalił powództwo (pkt. III), wyrokowi w punktach I. II nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty stanowiącej równowartość jednomiesięcznego wynagrodzenia każdego powodów (pkt. IV).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

J. S. w okresie od 21 listopada 1984 do 23 maja 1985r. był zatrudniony na stanowisku asesora Sądu Rejonowego w Łowiczu. Następnie, w okresie od 24 maja 1985r. do 07 maja 1986r. był zatrudniony na stanowisku asesora Sądu Rejonowego wS.. W okresie od 08 maja 1986 r. do 07 kwietnia 1999r. piastował urząd Sędziego Sądu Rejonowego S. W okresie od 08 kwietnia 1999r. do 28 lutego 2001 r. pracował na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w S.. Powód od dnia 01 marca 2001 r. pracuje na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w P.

I. O. w okresie od 20 października 1994.r do 11 lipca 1996r. była zatrudniona na stanowisku asesora Sądu Rejonowego w P.. Następnie, w okresie od 12 ca 1996r. do 05 listopada 2003r. była zatrudniona na stanowisku Sędziego Sądu Rejonowego w P.. Powódka od dnia 06 listopada 2003r. pracuje na stanowisku Sędziego Sądu Okręgowego w P..

Z dniem 21 kwietnia 2009 roku weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw. Na dzień 1 stycznia 2009 roku pracodawca ustalił wynagrodzenie powodów w stawce V - wynikającej z tabeli stanowiącej załącznik do ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw.

Powyższy stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił go w oparciu akta osobowe powodów oraz ewidencję przebiegu zatrudnienia.

W oparciu o tak ustalony niesporny między stronami stan faktyczny Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, iż wniesione powództwa częściowo zasługują na uwzględnienie.

Sąd uznał, że prawidłowe zastosowanie art. 91 a § 3 Prawa o u.s.p. wymagało, aby po określeniu nowych stawek wynagrodzenia zasadniczego powodów na dzień 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 10 art. ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 56, póź. 459), przy zastosowaniu zasad wskazanych w ust. 2 tego artykułu oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy ustalono, czy powodom nie upłynęły już przed 1 stycznia 2009 r. pięcioletnie okresy, od których - w myśl art. 91 a § 3 Prawa o u.s.p. - zależało określenie wynagrodzenia zasadniczego tych sędziów w stawkach bezpośrednio wyższych. W przypadku powodów taka sytuacja miała miejsce, należało zatem z dniem 1 stycznia 2009 r. ustalić powodom stawki wynagrodzenia zasadniczego bezpośrednio wyższe w stosunku do stawek ustalonych na podstawie art. 10 Ustawy zmieniającej.

Sąd Rejonowy stwierdził również, że zasada awansu do bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim powinna być na równi stosowana zarówno wobec sędziów, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego po 1 stycznia 2009 r., jak i wobec tych, którzy takie stanowisko objęli w okresie między 1 stycznia 2004 a 31 grudnia 2008 r., jak i wreszcie wobec tych, którzy - tak, jak powodowie - już przed 1 stycznia 2004 r. zajmowali stanowisko sędziego sądu okręgowego. Podkreślono jednocześnie, że ani art. 91a § 3 Prawa o u.s.p., ani żaden z przepisów zawartych w Ustawie zmieniającej, ani też żaden inny przepis nie usprawiedliwia różnego traktowania tych grup sędziów. Taka interpretacja uwzględnia zasadę racjonalnego ustawodawcy w myśl której przepisy prawa są spójne i wzajemnie się dopełniają. Nie ulega

bowiem wątpliwości, że intencją ustawodawcy było traktowania sędziów w sposób który umożliwi zachowanie zasady równego wynagradzania określonej w art. 32 Konstytucji oraz w art. 91 §1 usp.

Odnosząc się do kwestii dyskryminacji płacowej, Sąd zwrócił uwagę, iż w razie pokrzywdzenia konkretnego sędziego w efekcie dokonanej klasyfikacji, nie ma potrzeby odwoływania się do przepisów o nierównym traktowaniu lub dyskryminacji płacowej sędziów. Naruszenie przepisów o wynagradzaniu sędziów danego sądu poprzez niezgodne z imperatywnymi przepisami o wynagrodzeniu sędziów ustalenie zaniżonego wynagrodzenia za wykonywanie służby sędziowskiej podlega bowiem dobrowolnej sanacji lub może być naprawione przez wniesienie powództwa o zgodne z prawem ustalenie stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz wysokości wynagrodzenia sędziowskiego.

W przedmiocie zaś roszczenia o ustalenie Sąd wskazał, iż brak jest interesu prawnego w ustalaniu zaszeregowania powodów do określonej stawki w datach wskazanych w pozwach, gdyż w przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie, wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przestankowego. Ponadto po ustaleniu przez Sąd w niniejszym postępowaniu z jakiego tytułu należy wypłacić im wynagrodzenie wynikające z zaklasyfikowania do właściwych stawek, pracodawca nie ma możliwości kwestionowania, że kolejne (bieżące) wynagrodzenia winny być wypłacane w wysokości zgodnej z wcześniejszymi zasadami tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodowi określonych uprawnień, ryzyko naruszania jego praw w przyszłości.

W tej sytuacji Sąd zasądził na rzecz powodów kwoty wskazane w pozwie tytułem niewypłaconej części błędnie naliczonych wynagrodzeń, nagród rocznych i nagród jubileuszowych. Na marginesie Sąd zaznaczył, iż kwoty wskazane w pozwach po ich zsumowaniu dają w przypadku J. S. kwotę 27.110,01 zł, a w przypadku I. O. kwotę 38.053,70 zł.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła strona pozwana.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

Naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 91a ustawy o ustroju sądów powszechnych przez przyjęcie, że przepis §3 tego artykułu zobowiązywał pracodawcę do dokonania z dniem 1 stycznia 2009 roku ponownej kwalifikacji powodów do wyższej stawki wynagrodzenia z uwagi na to, iż na ten dzień upłynął już wymagany przez art. 91 a § 3 usp pięcioletni okres zatrudnienia powodów na stanowisku sędziego sądu okręgowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Zaskarżony wyrok Sądu I instancji nie może się ostać, choć zdecydowały o tym przyczyny inne, niż wskazane w apelacji.

Przepis art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. stanowi, że w pierwszej instancji sąd w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników rozpoznaje sprawy z zakresu prawa pracy o:

- a) ustalenie istnienia, nawiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązywania stosunku pracy,
- b) naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i o roszczenia z tym związane,
- c) odszkodowanie lub zadośćuczynienie w wyniku stosowania mobbingu.

T. wyliczenie w art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. spraw z zakresu prawa pracy, w których skład jest kolegialny, oznacza, że pozostałe sprawy z tego zakresu rozpoznaje jednoosobowo sędzia zawodowy.

W myśl art. 379 pkt 4 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Pamiętać przy tym należy, że rozpoznanie sprawy w składzie sprzecznym z przepisami prawa jest podstawą nieważności postępowania, którą w granicach zaskarżenia sąd II instancji bierze pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.).

Sprzeczność składu sądu z przepisami ustawy zachodzi w każdym wypadku sprzeczności składu z przepisami prawa tj. np. gdy sprawę rozpoznawaną w składzie jednoosobowym rozpoznało trzech sędziów zawodowych lub sędzia z udziałem dwóch ławników (zob. uchwała SN z dnia 18 grudnia 1968 r., III CZP 119/68, OSP 1970, z. 1, poz. 4). W uchwale z dnia 20 marca 2009 roku I PZP 8/08, jak i w uchwale z dnia 4 lutego 2009 roku II PZP 14/08 stwierdzono, że w sprawie z zakresu prawa pracy w pierwszej instancji sąd w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników (art. 47 § 2 lit. a k.p.c.) może rozpoznać kilka roszczeń łącznie dochodzonych przez powoda w jednym postępowaniu (art. 191 i 193 § 1 k.p.c.), jeżeli wśród nich znajduje się choćby jedno, którego rozpoznanie powinno nastąpić w takim składzie.

Powyzsza regulacja prawna uzasadnia stwierdzenie, że w razie rozpoznania sprawy w składzie innym niż przewidziany dla danego rodzaju sprawy, zachodzi nieważność postępowania z tego względu, że skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że powodowie pierwotnie wystąpili z roszczeniem o ustalenie stawki awansowej i wyrównanie wypłaconego wynagrodzenia po czym, jeszcze przed pierwszą rozprawą, rozszerzyli podstawę faktyczną pozwu w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie dochodzonej kwoty wraz z odsetkami jako odszkodowania z tytułu naruszenia przez pracodawcę zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

W związku z tym, iż przedmiotowa sprawa, między innymi dotyczyła naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i roszczeń z tym związanych, winna być rozpoznana przez Sąd I instancji w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników. Z protokołów rozpraw przeprowadzonych przed Sądem Rejonowym w Płocku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniach 29 lipca 2014 r. i 9 września 2014 r. roku wynika zaś, że odbyły się one z udziałem jedynie Sędziego Sądu Rejonowego A. C. jako przewodniczącego bez udziału ławników. Nie ma zatem wątpliwości, że skład sądu nie był prawidłowy.

Biorąc z urzędu pod uwagę omawianą przesłankę nieważności postępowania, Sąd Okręgowy w Ł. uznał, iż zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. w punkcie od I do III należało uchylić, znieść postępowanie przed Sądem pierwszej instancji od dnia 29 lipca 2014 roku (tj. od chwili kiedy w rozpoznaniu sprawy nie wzięli udziału ławnicy) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Płocku IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu za drugą instancję.

Natomiast apelacja w zakresie punktu III zaskarżonego wyroku podlegała odrzuceniu..

Przepis art. 370 k.p.c. nakazuje odrzucić apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Art. 373 k.p.c. stanowi natomiast, iż Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji. Jeżeli dostrzeże braki, do których usunięcia strona nie była wezwana, zażąda ich usunięcia. W razie nieusunięcia braków w wyznaczonym terminie apelacja ulega odrzuceniu.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanym przypadku z uwagi na brak przesłanki pokrzywdzenia skarżącego stanowiącej podstawę zaskarżenia orzeczenia, apelacja strony pozwanej odnośnie pkt. III kwestionowanego rozstrzygnięcia podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Uzasadniając powyższe wskazać należy, iż u podstaw konstrukcji apelacji leży pojęcie gravamen, oznaczające to, że strona lub uczestnik postępowania nieprocesowego, niezadowolony z rozstrzygnięcia sądu I instancji, pokrzywdzony tym rozstrzygnięciem mogą zwrócić się do sądu odwoławczego o kontrolę rozstrzygnięcia wydanego przez sąd I instancji. Strona ma zatem interes prawny - gravamen, gdy istnieje obiektywna potrzeba zmiany lub uchylenia orzeczenia albo gdy strona uzyskała dla siebie orzeczenie nieuwzględniające jej żądań i wniosków (por. wyrok SA w Katowicach z 28.8.2003 r., I ACa 137/03, Wokanda 2004, Nr 11, s. 46, postanowienie SN z 2002-01-10 I CZ 197/01 Legalis).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy, w pkt. III wyroku, oddalił żądanie pozwu ustalenia wyższej stawki zaszeregowania. Wbrew żądaniu apelacji strona pozwana nie ma zatem interesu prawnego w uchyleniu czy zmianie tego punktu wyroku. Roszczenia i wnioski strony pozwanej we wskazanym punkcie orzeczenia Sądu I instancji zostały w pełni uwzględnione. Wobec tego nie sposób było uznać, iż pozwany został pokrzywdzony wskazanym rozstrzygnięciem. Z resztą okoliczność ta nie wynikała także z treści uzasadnienia samej apelacji.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 373 k.p.c. orzekł jak w pkt. 2 sentencji.